

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TARİH - DR
(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Akdeniz ve Akdeniz Dünyası	TAR6001		3 + 0	7,5	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - DR - Lisansüstü (Yüz yüze)				
Amaç	Bu ders, Akdeniz havzasının tarih boyunca farklı medeniyetler, dinler ve kültürler arasındaki etkileşim alanı olarak rolünü incelemeyi amaçlar. Öğrencilere, bölgenin siyasi, ekonomik ve sosyal dinamiklerini çok boyutlu olarak analiz etme becerisi kazandırılır. Ayrıca, Akdeniz'in küresel tarih içindeki stratejik ve kültürel önemini eleştirel bir perspektifle değerlendirme yetisi geliştirilir.				
Ders İçeriği	Akdeniz ve Akdeniz Dünyası dersi, Yeniçağ'da Akdeniz'de meydana gelen hakimiyet mücadeleleri, Akdeniz çevresindeki devletlerin denizcilik faaliyetleri, denizcilik stratejileri, deniz savaşları, deniz ticareti, denizcilik teknolojilerindeki gelişmeler gibi konuları içermektedir. İlk dersin konusu, Antik Çağ'da denizcilik, denizlerdeki faaliyetler, İyonya, Fenike, Kartaca ve Roma İmparatorluğu'nun denizcilikteki etkinlikleri hakkında derse giriş mahiyetindedir. İkinci dersten itibaren Yeniçağ öncesinde, Geç Ortaçağ'da Akdeniz'deki güç mücadeleleri, Haçlı Seferlerinin deniz kolu, Venedik-Ceneviz savaşları, Selçuklularda ve Batı Anadolu Türk beyliklerinde denizcilik gelişmeleri, Osmanlıların denizlere açılmaya başlaması işlenir. Osmanlıların denizci Türk beyliklerini ilhak etmesi, Anadolu kıyılarındaki eski limanları ve tersaneleri faaliyete geçirmesi, yenilerini inşa etmesi, donanma kurması, ilk tip kürekli gemi çeşitleri bir sonraki dersin konusudur. Aynı dönemde Venedik Cumhuriyeti'nin gemi inşa teknolojilerindeki ilerlemeleri, Osmanlılarla ilk deniz çatışmaları, ayrıca Doğu Akdeniz ve Ege Denizi'nde verilen egemenlik mücadelelerinin başlaması da bir diğer dersin konusunu oluşturmaktadır. Yine Portekiz ve İspanya'nın okyanuslardaki denizcilik faaliyetleri, yeni yelkenli gemi modellerini inşa etmeleri, Büyük Coğrafi Keşifler, bunun Akdeniz diplomasisine, güç dengelerine ve uluslararası deniz ticaret yollarına etkileri bir sonraki dersin konusunu teşkil etmektedir. İlerleyen derslerde Endülüs'ün düşmesiyle Müslümanların ve Yahudilerin Osmanlı korsanları tarafından İspanya'dan kurtarılmaya hareketleri, 16. Yüzyılda meydana gelen Osmanlı-Habsburg savaş döneminin Akdeniz cephesi, denizci İtalyan şehir devletlerinin bu savaşta rolü, Osmanlı korsanlarının Osmanlı donanmasına kumanda ve teknik destek noktasındaki konumları, Kuzey Afrika'da Cezayir, Tunus ve Trablusgarb'ın fethi, yaşanan deniz savaşları, Doğu Akdeniz ve Ege adalarının fetihleri gibi konular da yine bu ders başlığı altında ele alınmaktadır. Akdeniz, tarih boyunca farklı medeniyetlerin, dinlerin ve kültürlerin kesişim noktası olmuştur. Bu ders, Antik Çağ'dan Yeniçağ'a kadar Akdeniz dünyasında yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeleri incelemektedir. Ders kapsamında Roma, Bizans, İslam, Osmanlı ve Batı Avrupa medeniyetlerinin Akdeniz üzerindeki etkileri karşılaştırmalı olarak ele alınır. Ticaret yolları, liman kentleri ve denizcilik faaliyetleri, bölgenin ekonomik canlılığını belirleyen başlıca unsurlar arasındadır. Akdeniz'deki deniz gücü rekabetleri, korsanlık faaliyetleri ve deniz savaşları siyasi tarih açısından analiz edilir. Aynı zamanda Akdeniz'in kültürel bir etkileşim alanı olması, dil, sanat, mimari ve mutfak kültürü bağlamında değerlendirilir. Akdeniz havzasında ortaya çıkan dini hareketler, mezhep çatışmaları ve kutsal savaşlar da dersin önemli başlıkları arasındadır. Coğrafi keşifler sonrası Akdeniz'in küresel ticaretteki rolündeki değişim de tartışılmaktadır. Osmanlı'nın Akdeniz politikasının genel seyri ve donanma faaliyetleri özel olarak incelenir. Venedik, Ceneviz, İspanya ve Fransa gibi devletlerin Akdeniz'deki çıkar mücadeleleri karşılaştırmalı şekilde sunulur. Akdeniz kentlerinde sosyal yaşam, çokkültürlülük ve ticari zenginlikler bağlamında ele alınır. Müslüman, Hristiyan ve Yahudi toplulukların bir arada yaşama deneyimleri, Akdeniz tarihinin özgün bir yönüdür. Ders aynı zamanda Akdeniz'in doğu ve batı bölümleri arasındaki etkileşimi de kapsamaktadır. Doğal çevre, iklim, tarım ve üretim biçimlerinin tarihsel süreçteki rolü açıklanır. Akdeniz'deki göç hareketleri, mübadeleler ve zorunlu yer değiştirmeler de sosyal tarih açısından önemlidir. 16. yüzyılda Osmanlı-Habsburg mücadelesi, Akdeniz'in kaderini belirleyen gelişmelerden biridir. Akdeniz'deki ekonomik sistemler, özellikle de liman ekonomileri, zanaatkarlık ve lonca yapılarıyla birlikte incelenir. Bu çerçevede Braudel'in Akdeniz yaklaşımı da teorik bir temel olarak değerlendirilir. Öğrenciler, Akdeniz'i yalnızca bir deniz değil, çok yönlü bir tarihsel sistem olarak algılamayı öğrenir. Devam eden derslerde, Akdeniz'de devletlerin deniz savaşlarını bırakarak ateşkes yapmalarıyla değişen Akdeniz konjonktürü, 17. Yüzyılda Osmanlı donanmasında kürekli gemilerden yelkenli gemilere geçme denemeleri ve bunun teknik gereklilikleri anlatılmakta, gemi modelleri görsel materyalle öğrencilere gösterilerek bilgiler pekiştirilmektedir. Öğrencilere, hazırlanmaları istenen konularla alakalı söz verilerek derse katılımları sağlanır. Böylece tarihsel olayları neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirme yetkinliği gelişir. Öğrencilere görsel materyaller izletilerek ilgili konuları kavramaları sağlanır. Sonuç olarak ders, tarihten bugüne Türk denizciliğini bağdaştırabilen ve Akdeniz çevresinde değişen siyasi, ticari ve stratejik konjonktürü tarihsel derinlikle yorumlayabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlar.				
Ders Veren	Doç. Dr. Cihan YEMİŞÇİ				

Ders Kaynakları	KAYNAKLAR, ., Anna Komnene – Alexiad, Antonio de Herrera y Tordesillas – Historia general de los hechos de los Castellanos , Bartolomeo Platina – De honesta voluptate et valetudine, Edward Hall – The Union of the Two Noble and Illustre Families of Lancaster and York, Francesco Guicciardini – Storia d'Italia, Francesco Sansovino – Venetia città nobilissima et singolare, François de La Noue – Discours politiques et militaires, François Hotman – Franco-Gallia, Gaspard de Saulx-Tavannes – Mémoires, Geoffroi de Villehardouin – La Conquête de Constantinople, Georg Spalatin – Chronik der Sachsen und Thüringer, Gian Francesco Poggio Bracciolini – Historia Florentina, Giovanni Boccaccio – Decameron, Giovanni Villani – Nuova Cronica, Jean de Joinville – Life of Saint Louis, Jean Froissart – Chroniques, Johann Carion – Chronica Carionis, Johann Sleidanus – Commentariorum de statu religionis et reipublicae, Lodovico Guicciardini – Descriptione di tutti i Paesi Bassi, Marino Sanudo – Diarii, Michel de Montaigne – Journal de voyage en Italie, Pierre de Bourdeille – Vies des hommes illustres et grands capitaines français, Pietro Bembo – De Aetna, Raphael Holinshed – Holinshed's Chronicles, William Camden – Annales Rerum Anglicarum et Hibernicarum Regnante Elizabetha, Barbaros Hayreddin Paşa Gazavatnamesi ve Zeyli, Gelibolulu Mustafa Ali – Kühnü'l-Ahbar, 4. Rük'n, Katib Çelebi – Cihannümâ, Katib Çelebi – Müntehab-ı Bahriyye, Katib Çelebi – Tuhfetü'l-Kibar fî Esfâri'l-Bihâr, Piri Reis – Kitab-ı Bahriye, Seydi Ali Reis – Miratü'l-Memalik, Seydi Muradi Reis – Gazavatname-i Barbaros Hayreddin Paşa, ., ÇALIŞMA ESERLERİ, ., Adrian Tinniswood – 17. Yüzyılda Akdeniz'de Korsanlık, Bülent Arı – Akdeniz'de İki Süper Gücün Hakimiyet Mücadelesi, İspanya ve Osmanlı, Catherine Wendy Bracewell – 16. Yüzyılda Adriyatik'te Korsanlık ve Eşkıyalık , Cihan Yemişçi, ed. – I. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi, Bildiri Kitabı, Cihan Yemişçi, ed. – II. Turgut Reis ve Türk Denizcilik Tarihi, Bildiri Kitabı, 3 Cilt, Daniel Panzac – Osmanlı Donanması (1572-1923), David Abulafia – Tarih Boyunca Akdeniz Uygarlıkları, David Abulafia – Büyük Deniz Akdeniz'de İnsanlık Tarihi, Douglas Baehr – Akdeniz Uygarlıkları, E. Hamilton Currey - Barbaroslar, Emrah Naki – Akdeniz'de Hakimiyet Mücadelesi, Ergün Özsoy, XM. Yüzyıl Alman Seyahatnamelerine Göre Akdeniz , Ergün Özsoy, Akdeniz'de Osmanlılar ve Habsburglar, 1550-1600, Emile Bradford – Akdeniz, Bir Denizin Hikayesi, Fernand Braudel – Akdeniz ve Akdeniz Dünyası, 3 Cilt, Fernand Braudel – Bellek ve Akdeniz, Tarihöncesi ve Antikçağ, Fernand Braudel – Akdeniz– Tarih, Mekan, İnsanlar ve Miras, Halil İnalıcık – Osmanlı Deniz Egemenliği, Hüseyin Serdar Tabakoğlu – Akdeniz'de Savaş, Osmanlı-İspanya Mücadelesi, İdris Bostan – Osmanlılar ve Deniz, İdris Bostan – Osmanlı Deniz Teknolojisi, İdris Bostan – Osmanlı Deniz Ticareti, İdris Bostan – Osmanlı Akdenizi, İdris Bostan – Beylikten İmparatorluğa Osmanlı Denizciliği, İdris Bostan – Osmanlı Bahriye Teşkilatı, 17. Yüzyılda Tersâne-i Amire, İdris Bostan – Adriyatik'te Korsanlık, İdris Bostan – Kürekli ve Yelkenli Osmanlı Gemileri, İdris Bostan, Salih Özbaran – Türk Denizcilik Tarihi, 1. Cilt, J. M. Sestier – Antikçağ'da Korsanlık, Kolektif – Akdeniz Dünyası, Düşünceler, Tarih, Görünüm, Kolektif – Akdeniz Jeopolitiği, 2 Cilt, Kolektif – Piri Reis ve Türk Denizcilik Tarihi, Bildiri Kitabı, Kolektif – Uluslararası Akdeniz Medeniyetleri Sempozyumu, Bildiri Kitabı, Levent Düzcü – Yelkenliden Buharıya Osmanlı Denizciliği, Molly Greene – Katolik Korsanlar ve Rum Tüccarlar - Bir Akdeniz Tarihi, Monique O'Connel, Eric R. Dursteler – Akdeniz Medeniyetleri, Özlem Kumrular, Türkler ve Deniz, Palmira Brummett – Osmanlı Denizgücü: Keşifler Çağında Osmanlı, Peter Lehr – Korsanlar, Robert Bohn – Korsanlar, Volkan Dökmeci – Akdeniz'de Devletler ve Korsanlar, Yusuf Alperen Aydın – Sultanın Kalyonları, Ziya Şakir – Akdeniz'de Türkler
-----------------	---

Hafta	Konu
1	Akdeniz'in coğrafi ve tarihsel tanıtımı; havzanın sınırları ve önemi
2	Antik Çağ'da Akdeniz medeniyetleri: Fenikeliler, Yunanlar ve Romalılar
3	Roma İmparatorluğu'nun Akdeniz hakimiyeti ve deniz ticareti
4	Bizans İmparatorluğu'nun Akdeniz politikaları ve dini yapılar
5	İslam'ın doğuşu ve Akdeniz'deki yayılımı
6	Osmanlı öncesi Akdeniz'de siyasi ve ekonomik yapı
7	Osmanlı İmparatorluğu'nun Akdeniz'deki yükselişi ve denizcilik politikaları
8	Ara Sınav
9	Venedik, Ceneviz ve diğer İtalyan şehir devletlerinin Akdeniz'deki rolü
10	Habsburg-Osmanlı mücadelesi ve Akdeniz dengeleri
11	Akdeniz'de ticaret yolları, liman kentleri ve ekonomik etkileşimler
12	Akdeniz'de kültürel etkileşim: Din, dil, sanat ve mimari
13	Akdeniz'de toplumsal yapılar ve çokkültürlü yaşam
14	Coğrafi keşiflerin Akdeniz üzerindeki etkileri
15	Braudel'in Akdeniz yorumu ve tarihsel sistem yaklaşımı
16	Yarıyıl Sonu Sınavı

Program Çıktıları	
1	Lisansüstü eğitim öğrencisi, olayları değerlendirirken çeşitli tahlil ve tespitler yaparak, tarihi hadiselerle daha derinlemesine vakıf olunabileceğini bilir
2	Sosyal bilimlerin sağladığı modern araştırma yöntemlerini uygulayarak çeşitli alanlarda özgün araştırmalar yapabilir. Bu araştırmalarında ana kaynaklara ulaşır bunların sağladığı bilgileri değerlendirebilir
3	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir .
4	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder
5	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir
6	Sahasıyla ilgili çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
7	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
8	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan bunlara sadık kalır
9	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur
10	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar
11	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır
12	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki hem de insani anlamda güçlü tutar
13	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir
14	Tarih metodolojisini kullanarak eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Akdeniz havzasının tarih boyunca farklı medeniyetler arasındaki etkileşimdeki rolünü açıklayabilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akdeniz'deki önemli siyasi, ekonomik ve kültürel gelişmeleri kavrayabilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osmanlı, Venedik ve diğer Akdeniz güçlerinin bölgedeki çıkar mücadelelerini analiz edebilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akdeniz'in çokkültürlü yapısının toplumsal dinamikler üzerindeki etkisini değerlendirebilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akdeniz'in dünya tarihindeki stratejik ve ekonomik önemini eleştirel bir perspektifle tartışabilir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortalama Değer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-